

Végül hoztak oda egy öregurat, aki engem zongorán kísért. Ő azt javasolta, hogy tanuljak meg nagy slágereket, azokkal nagy sikerem lehet. Mindentől függetlenül nagyon nagy sikerem volt ezen az estén a magyar operettekkel, nótákkal is. Másnap kivittek a tengerpartra, hogy nézzem meg, milyen gyönyörű Miami Beach. Gyönyörű szállodák, gyönyörű virágok, gyönyörű idő volt. Fehér, magas sarkú cipő, fehér ruha volt rajtam. Ledobtam a cipőmet, berohantam a tengerbe, az Atlanti-óceánba, széttartam a karomat és azt mondtam:

– Na, lelkek, meg vagytok elégedve? Aztán észbe kaptam. (Most is feláll a szőröm!) Mit beszélek én? Hát anyám él! Csak apám halott! Apám mindig Amerikába akart menni, és most itt vagyok én, a „csontja”, és megyek előre!

Visszamentem a szállodámba, mondják, a férjem telefonált, hogy anyám meghalt. Úgy sírtam, és annyira mérges voltam a férjemre, hogy miért telefonálta meg, kiszírtam a lelkemet. Valahogy hazautaztam, Béla szegény várt, ő is nagyon meg volt ijedve. Nem tudta, mit csináljon, mondja, ne mondja, hogy mi történt, hát megmondtam. Egy gyönyörű nagy csokrot kaptam Miami-ban, mondtam a férjemnek:

– Én ezt nem akarom hazavinni, nem akarok még hazamenni, vigyél el egy temetőbe, találj nekem egy temetőt!

Azt hittem, hogy itt is van valahol egy olyan emlékmű, mint otthon, amit az elesett hősök tiszteletére állítanak, és aki nem tudja, hol van a halottja, az Halottak napján oda leteszi a virágokat. Képzeld! Béla elvitt engem egy 1806-ból való régi temetőbe. Kiszálltunk az autóból, hát nem mentünk többet néhány méternél, találtunk egy sírt. Ezt hallgasd meg! Az volt felírva magyarul: "Itt nyugszik Szentgyörgyi Andrásné, meghalt 1907-ben, április 28-

án, 23 éves korában". Nem hittünk a szemünknek. Én oda leraktam a virágcsokrot, és így fohászkoztam anyámmal:

– Ez nagyon szép! Szép ez az éneklés, de ha lehetséges, segíts rajtam valahogy, hogy segíthessek Bélának! Segíts, hogy tudjuk kifizetni a számláinkat.

Hazajöttünk, Ildikó lányom azzal fogadott:

– Anya, de jó volna, ha tudnál angolul! Itt az újságban egy hirdetés, a Chemical Abstracts olyan szerkesztőket keres, akik tudnak oroszul és ismerik a cirill betűket.

Mondom a családomnak:

– Elmegyek én!

Se Ildi, se Béla nem biztatott, mert tényleg nem nagyon tudtam angolul. Elmentem az állásinterjúra. Amikor a nő meglátta, hogy Belgrádban fejeztem be a zeneakadémiát, azt kérdezte:

– Hát maga mit akar itt csinálni?

– Nézze, én sok nyelvet beszélek és kémiát is tanultam, így-úgy tudom is. Kérem, csak egy pár hónapra vegyen fel, hogy a férjemnek segíthessek! Négy bőronddal érkezünk ide, és nagyon nehéz a helyzetünk.

A nő felvett. Huszonkilenc évet dolgoztam le a vállalatnál. Ez a cég a világon megjelenő, összes kémiával kapcsolatos könyvből, újságból készít kivonatokat, ötvenkét nyelven. Én bibliográfia-szerkesztő voltam, az utolsó években huszonhárom nyelvből fordítottam.

Azt még nem is mondtam, hogy a sírhoz, amit kineveztem anyám sírjának, továbbra is kijártunk. Májusban, amikor még csupaszok a fák, a sírtól látni lehet azt az épületet, ahol én huszonkilenc esztendő ledolgoztam.

– Ez nagyon misztikusnak tűnik.

– Néha még ma is beleborzongok, ha arra gondolok, hogy annak idején, nagy fájdalommal mit kértem anyámtól.

Tudod, Béla a NUCON-nál (Nuclear Consulting Services) dolgozott, rengeteg találmánya volt, egész életében a nukleáris műszerek fejlesztésével foglalkozott. Olvasd el a 2009-es ITT-OTT évkönyvben a róla szóló nekrológot, amelyet Krémer Sándor írt! Istenem, miért vetted el tőlünk ilyen hirtelen?

A XX. század bő kétharmadát végigfényképező, a doni fronton haditudósítóként dolgozó, az '56-os eseményeket megörökítő, a Budapestet városvédőként dokumentáló, a Krisztinavárosi Budai Gyermekfotó műterem portréfotósa, a szenvedélyes ország- és természetjáró dr. Szentpétery Tibor munkásságát és életútját bemutató, a Klebelsberg Kultúrkúriában (1028 Budapest, Templom utca 2-10.) 2013. április 20-án elhangzott emlékülés előadásait folyamatosan közöljük.

Mészáros Atilla

Hallgatóból unokává

A tudományos emlékülések jellemzője a kutatási eredmények rendszerezése, tárgyilagos elemzése. Tőlem ezt ne várják. Hogy miért, elmondom.

A felkészülés során az emlékeimben és a gyűjteményemben egy meghatározó emléket találtam, természetesen dr. Szentpétery Tibortól, Tibor bátyámtól kaptam.

Egy vers, amely a II. világháború Donkanyari magyar áldozatainak állít emléket. Megrázó, döbbenetes erővel hat ránk és mondanivalójával összeköt bennünket egy életen át.

Vihar Béla: Egy katona megy a hóban...

A verset olvasván ott a gyűjteménykupacom tetején, átváltozott körülöttem a világ, és sorra bújtak elő emlékeim...

Az érzelmek és emlékek kavalkádjában egyik pillanatban

- a napsütötte orosz pusztán, a Don folyó partján járok,

Autó lassít a ház előtt, értem jöttek. Én is feljajdulok, olyan jó lenne még itt maradni egy kicsit! Fájó szívvel elbúcsúzom a kedves, tehetséges, megtört szívű Álmásztól. Továbbindulok, fejemben és szívemben, a magnószalagomon egy szeretetre méltó kedves pár életének emlékeivel.
(Folk Magazin, 2010/2)

- a másik pillanatban Korotojak utcáin, csatazajban, átélve a sebesülése körülményeit,
- vagy a Magas-Tátra hófödte csúcsairól tekintünk a távolba,
- vagy precíz pontossággal járjuk körbe és vesszük számításba Budapest határköveit,
- vagy éppen a Szentpétery család újonnan épült Gábor Áron úti házában serénykedünk, hogy a Bódog név halatán a testvéri szeretet minden melegsége töltsön el,
- de kutathatnánk a Remete szurdok barlangjaiban ősemlék leletek után,
- vagy az Óbudai sziget Hadrianus palota-együttes fürdőjének téglalotázatos kifolyójában sétálva, a Duna vízszintjén.

Az egy időben megjelenő emlékek közt a legfényesebben a következő: „A szeretet

soha el nem múlik!” (Pál apostol első levele a korintusiakhoz).

Tibor bátyám mindig ezzel a szeretettel fogadott minden alkalommal, amikor Nála jártam. Mind fizikai, mind szellemi értelemben valamilyen étet szolgált elém, és elengedhetetlenül ott volt az erdélyi, székelykaput ábrázoló szalvétatartó.

És ezzel a szeretettel beszélt nekem hegyről, völgyről, hazáról, családról, szülőről, testvérről, gyerekről, iskoláról, tanárról, elcsatolt országrészről, bajtársról, Don-kanyarról, csodáról, börtönről, megaláztatásról, 56-ról, munkáról, műemlékről, életről, küzdelemről és arról, ami mindezeket végigkísérte, a fotózásról.

Ezekben a beszélgetésekben tiszta irányt és erkölcsöt mutatott számomra.

Valamikor 1996 őszén jelent meg egy újsághirdetés, egy aprócska hír, programajánló, egy a sok közül:

Szil-Vay Ingrid irodalmi estje Szentendrén

Szentendrén, a Kecskés együttes klubjában szép duduk zenével kezdődött augusztus 10-én a középkori örmény költő, Nahapet Kucsak 101 hajren – Középkori örmény szerelmesversek – (Fordította Szil-Vay Ingrid, Romanika Kiadó 2013) című könyv bemutatója. A folytatásban *Szil-Vay Ingrid* rövid örmény irodalmi útmutatóját nagy érdeklődéssel hallgatta a szép számú közönség. Az irodalmi est meghívott vendége volt *Kuncz László* operaénekes, akivel Ingrid felváltva olvasott fel a verseskönyvből. Kuncz kellemes basszus hangja elbűvölte a megjelenteket. A szép esten közreműködött a Kecskés együttes is, akik *Kecskés András* által megzenésített dalokat adtak elő, ráadásokkal.

Dr. Szentpétery Tibor haditudósító előadása a Don-kanyarról a Hunyadi klubban.

Elmentem, hiszen akkor már számomra ismert volt a név. Mindig is kerestem, és szerettem hallgatni az ilyen nagy tapasztalatú embereket. Szóval, ott lettem hallgató.

Aztán a későbbiekben egyre többet jártam Tibor bátyámhoz és egy kiállításán – alig akartam hinni a fülemnek – így mutatott be: „a fogadott unokám”.

Oly’ megtiszteltetés volt számomra és oly’ nagy szeretettel mondta, hogy akkor is és most is melegséggel tölt el.

A rend szeretete és a józansága is bámulatra méltó volt. Utolsó levelében, nem sokkal halála előtt, így búcsúzott tőlem: „Eddig múltbeli emlékeimet több mint 1 400 oldalon dolgoztam fel...”

„A szeretet soha el nem múlik!”

Felhívás

Az Erdélyi Magyarörmények Szövetsége (EMÖSZ) elkezd az Erdélyben élő és innen elszármazott örmények helyzetének szakszerű feltérképezését és feldolgozását. A felmérés célja az örmény identitás, az érdeklődési körök és igények felkutatása a jövő építése céljából, a történelmi és családfakutatások segítése.

A szokásos papír formában eljuttatott kérdőív mellett (amit szándékunkban van mindenképp eljuttatni) a felmérést nagyban megkönnyíti az elektronikus változat, amelyet a következő adatlapon lehet elérni:

facebook.com/emosz2013, vagy egyszerűen a saját Facebook oldalon az Erdélyi Magyarörmények Szövetsége-re való rákeresés útján.

Bízunk abban a pozitív hozzáállásban és segítőszándékban, amellyel mindenki a maga módján az erdélyi magyar-örménység életének szervezését segíti, és köszönjük, hogy kitölti az adatlapot.

dr. Puskás Attila elnök, EMÖSZ

Balogh Anikó

„Azért vagyunk a világon...”

Barangolás Bácskában, Bánságban, az Al-Duna vidékein és Dél-Erdélyben – 2013. augusztus 4–11.

(1. rész)

Nagyon remélem, hogy ezt a megkezdett mondatot még ma is sokan be tudják fejezni Tamási Áron szavaival: „hogyan valahol otthon legyünk benne”!

Hol érezzük magunkat otthon? Általában, *azon a helyen*, ahol születünk, amelyet ismerünk, ahol felnévelkedtünk, ahol szerettek bennünket, ahol szerettünk, tanulunk, dolgoztunk, éltünk, amelyhez jó vagy rossz élmények, emlékek kötnek.

Előfordul, hogy ismeretlen, belső erők ösztönöznek bennünket először *annak a helynek* tüzetesebb megismerésére, később pedig vonzanak térben és időben egyaránt távolabbra is.

Előfordul, hogy belső indítatásunkat külső hatások, szerencsés egybeesések támogatják, és elindulunk a „világba” kö-

rülnézni. Mi, magyarok, sajátos helyzetben vagyunk, mert szorosán értelmezett otthonunkból kitekintve és határainkat átlépve még mindig a „hazánkba” mehetünk, oda, ahol annakidején nagyszüleink, ősünk voltak otthon, s ahol a gyökereinket mi is megkereshetjük.

Életem ajándékának tartom, hogy csatlakozhattam egy olyan, az örmény nemzetből származó közösséghez, melynek ősei a magyarokhoz hasonló történelmet éltek meg, üldöztetésük során a magyarok, székelyek között találtak befogadásra, s amelynek leszármazottai ugyanott keresik gyökereiket, ahová engem húznak belső erőim: a Kárpát-medencében és a Kárpátok havasai között, Erdélyben, a Székelyföldön és a Délvidéken.